

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Harlingen
Postbus 10.000
8860 HA Harlingen
cc. de gemeenteraad

Harlingen, 28 november 2025

Betreft: Advies uitbreiding winningsvergunning Frisia Zout

Geacht College,

De Stichting Bescherming Historisch Harlingen heeft kennisgenomen van het advies rond de actualisering van de zoutwinning door Frisia, zoals de gemeente Harlingen dit woensdag 25 november heeft uitgebracht aan het ministerie van Klimaat en Groene Groei.

Wij zijn geschrokken van de inhoud van het advies, gezien de input die wij hebben geleverd in onze brieven van 22 en 25 november. De gemeente en de SBHH staan beide voor het belang van de Harlingers, waarbij onze stichting zich al bijna 10 jaar verdiept in het voorkomen van negatieve effecten van de zoutwinning bij Harlingen. In onze ogen had het daarom voor de hand gelegen bij ons te rade te gaan alvorens een advies op te stellen over aspecten van een substantiële uitbreiding van diezelfde zoutwinning.

De gemeentelijke communicatie rond het advies vinden wij onzorgvuldig. Inmiddels begrepen we wel, dat er inderdaad een uitnodiging is uitgegaan om bij de commissievergadering van 19 november aanwezig te zijn. Die is echter verstuurd naar een verkeerd mailadres. Sinds 2020 verloopt de gemeentelijke communicatie met onze stichting steeds rechtstreeks. Wij begrijpen niet waarom daar deze keer van is afgeweken.

We merken ook op dat het College, zoals we nu weten, ons uitnodigde om als 'toehoorder' bij de raadsvergadering aanwezig te zijn, terwijl ons punt is dat wij de raadsleden graag daadwerkelijk inhoudelijke input hadden willen leveren.

Ook inhoudelijk moeten er een aantal zaken worden rechtgezet of weersproken.

1. Financiële zekerheidsstelling

De raadsleden zijn geïnformeerd dat “De meeste punten uit de oorspronkelijke brief van SBHH van 22 november 2025” alsnog in het advies aan de minister zijn verwerkt.

Dat is niet juist. Het College nam enkel het punt van de omgekeerde bewijslast over. Dat ook ons punt betreffende een financiële zekerheid is overgenomen, klopt niet.

Wij vroegen uw College een financiële zekerheidsstelling op te nemen wat betreft kosten in verband met de veiligheid van omwonenden, schade aan gebouwen of infrastructurele werken als gevolg van bodembeweging. In het advies onderschrijft uw College enkel een zekerheidsstelling wat betreft het veilig afsluiten en verwijderen van de mijnbouwwerken.

2. Buitendijkse veiligheidszone

De raadsleden zijn geïnformeerd dat het opnemen van een veiligheidszone niet is overgenomen omdat “Frisia in geval van het instellen van een veiligheidszone van 500 meter jaren eerder zal moeten stoppen met het winnen van zout.”

Dat is echter maar de vraag. Frisia mag 4 cavernes boren en boorde uiteindelijk geen van beide huidige cavernes precies op de voorziene plek. Vooruitlopend op de twee laatste cavernes wil Frisia zélf de oorspronkelijke bodemdalingscontour nu verleggen. Situeer de nieuwe cavernes dan zo, is onze oproep, dat de rand van de bodemdalingscirkel op grotere afstand van Harlingen komt te liggen. Dat laat de hoeveelheid zout die Frisia kan winnen echter onverlet.

Wij lichten hier graag nog nader toe waarom een buitendijkse veiligheidszone van 500 meter buiten de zeedijk voor de stad Harlingen van zo’n eminent belang is.

De bodemdalingskom, die als gevolg van de zoutwinning ontstaat, kan enerzijds schade aan panden veroorzaken door de scheefstand van de bodem die optreedt.

Bodemdaling onder de stad Harlingen betekent echter ook, omdat de stand van zee en binnenwater niet verandert, een relatieve stijging van de grondwaterstand. Vernatting van de Harlinger binnenstad heeft natte kelders, vochtige kruipruimtes plus nattere tuintjes en verminderde regenwaterafvoermogelijkheid tot gevolg. Ook neemt de draagkracht van de bodem significant af. Bij niet onderheide huizen zoals in Harlingen vergroot dat de kans op schade.

3. Dynamisch proces

De Raadsleden zijn geïnformeerd dat het niet aangaat terug te komen op “een verleende vergunning, en in uitvoering zijnde werk”.

Juist bij de zoutwinning in Harlingen ligt dat anders. De partners in de Pilot Harlingen (gemeente Harlingen, provincie Fryslân, Frisia Zout, Wetterskip Fryslân en de SBHH) zijn overeengekomen gedurende de gehele looptijd van de zoutwinning gezamenlijk een 'dynamisch proces' te doorlopen, waarbij “Nieuwe inzichten tijdens de exploitatie in de 'license to operate' (worden) vertaald, zowel in de bedrijfsvoering als in de vergunningverlening”.

Net zoals Frisia kennelijk nieuwe inzichten heeft wat betreft de door haar gewenste nieuwe contour van de bodemdaling, zo had de gemeente Harlingen die ook kunnen inbrengen, zonder daarmee in conflict te komen met de eerder verleende vergunning.

4. Inspraak procedure

De raadsleden zijn geïnformeerd dat “Bij de ontwerp vergunning voor de actualisering van het winningsplan die vermoedelijk volgend jaar in procedure zal komen er nog genoeg gelegenheid (is) zienswijzen in te dienen.”

Dat mag zo zijn, maar in het mijnbouwdossier hebben provincies en gemeenten ten langen leste een zwaarbevochten adviesrecht weten te krijgen om de provinciale en lokale belangen beter te borgen. De veiligheid van de stad en zijn inwoners kunnen daarbij niet lichter worden opgevat dan de vorming van een omgevingsfonds. Met uw advies wordt getornd aan de opvatting die we tot nu toe gezamenlijk hebben verdedigd, namelijk dat economie en veiligheid hand in hand moeten en kunnen gaan.

Al met al zijn wij van mening dat er niet zorgvuldig is gehandeld om te komen tot dit advies, wat wij zeer betreuren. Niettemin blijven wij graag bereid om onze inzet en overwegingen nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,



Jarig Langhout
voorzitter